

Svar från Öppen Kyrka

Frågor från Naturskyddsföreningens länsförbund i Småland om

Växjö stifts skogar

1. Våra ståndpunkter och frågor om biologisk mångfald i skogarna

Naturskyddsföreningen i Småland vill se en större satsning på framtida löv- och blandskogar och ett starkare skydd av våra äldre skogar för att stoppa fortsatta förluster av unik biologisk mångfald i våra småländska skogar. Vi menar också att det behövs bättre underlag och kartläggningar över den biologiska mångfalden i stiftets skogar.

- *Hur ställer ni er till en större satsning på blandskogar och ädellövträd?*
- *Hur ser ni på de senaste 40 årens ensidiga satsning på planterad gran?*
- *Vill ni stärka skyddet för stiftets äldre skogar?*
- *Vad tycker ni om en grundlig kartläggning av skogarnas natur- och kulturvärden, liknande den som nyligen genomfördes av Linköpings stift?*

Era svar och kommentarer:

1 a

Öppen kyrka ställer sig positiv till en större artrikedom i skogen. Vi menar i likhet med Enanders utredning att i den tid som nu råder, då biologisk mångfald är allvarligt hotad, är det av stor vikt att vi skyddar den och försöker återställa det som kan återställas.

1 b

Vi har en egendomsförvaltning i Växjö stift som i allt väsentligt har agerat efter det regelverk som funnits. Det visar sig nu i efterhand vara mindre klokt eftersom regelverket innehållit brister. Därför bör regelverket göras om för att komma bort från ensidigheten och därmed kunna arbeta för en större mångfald.

1 c

Ja, det är en viktig åtgärd för att bibehålla och öka den biologiska mångfalden.

1 d

Ja, det ter sig rimligt. Att göra kartläggningar som skapar en bra grund för kommande åtgärder är alltid klokt.

2. Våra ståndpunkter och frågor om mängden äldre skog i Växjö stift

Naturskyddsföreningen i Småland vill se en minskad slutavverkning i den äldre skogen för att öka utbudet av värdefulla ströv- och friluftsskogar för rekreation, svamp- och bärplockning och jakt.

- *Känner er nomineringsgrupp till att arealen äldre skog har minskat i Växjö stift de senaste tio åren?*
- *Är det en utveckling som ni står bakom?*
- *Vill ni öka tillgången av äldre skog för friluftsliv och rekreation eller är det viktigare att leverera stora volymer råvara till skogsindustrin?*
- *Vill ni öka andelen naturnära skogsbruk utan kalhyggen, monokulturer och likåldriga skogar? I så fall när och hur mycket?*

Era svar och kommentarer:

2 a

Ja, vi är medvetna om detta.

2 b

Nej, men samtidigt måste vi vara medvetna om att vissa händelser, typ naturkatastrofer, helt har legat utanför stiftets påverkan. Nomineringsgruppen Öppen kyrka har inte heller haft något reellt inflytande i stiftets egendomsnämnd förrän under den innevarande mandatperioden.

2 c

Vi står självklart bakom en utveckling som hellre gynnar naturvärden och rekreation än strikt produktion. De olika hållbarhetsaspekterna som lyfts fram i Enanders utredning måste väga lika tungt. Den nuvarande skrivningen att prästlönstillgångarna ska förvaltas så effektivt som möjligt är orimlig för en kyrka som främst har andra värden att ta hänsyn till. Det ansvarsfulla bruk av skogen som utredningen föreslår kan ge Svenska kyrkan ännu fler verktyg att visa på hoppet att en annan värld är möjlig.

2 d

Vi står i dagsläget bakom den inriktning som Enander har beskrivit. Utredningen har en hög ambitionsnivå vilket är rimligt. Enanders förslag följer de prioriteringar som anges i den nationella strategin för formellt skydd av skog och anknyter också till den översyn av strategin som pågår. Det ter sig såväl naturligt som rimligt att Svenska kyrkan följer denna strategi. Vad gäller att välja och sätta absoluta nivåer känner vi att vi saknar tillräcklig kompetens. Här måste vi kunna förlita oss på den kompetens som ska finnas hos våra tjänstemän samt bygga upp vår egen kunskap.

Vidare, alla åtgärder som kan bidra till bättre hållbarhet i skogsbruket är värda att pröva. Vi ser därför gärna att metoder för mer naturnära bruk provas i mindre skala för att vid lyckade resultat införs i större omfattning. Svenska kyrkan, och Växjö stift som förvaltar

en relativt stor andel skog, är en förhållandevis resursstark aktör som skulle kunna bidra till utvecklingen och kunskapsläget kring nya metoder.

3. Våra ståndpunkter och frågor om skyddad skog i Växjö stift

Naturskyddsföreningen i Småland anser att landets frivilligt avsatta skogar är ett värdefullt bidrag till Sveriges miljömål **Levande skogar**. Men det förutsätter en transparent redovisning, som går att följa över tid. Vi menar även att det är nödvändigt att öka arealen skyddad skog till minst 20 procent enligt det förslag som presenterades i Svenska kyrkans skogutredning.

- *Hur ställer ni er till att öka arealen skyddad skog till minst 20 procent?*
- *Anser ni att dagens information om stiftets avsatta skogar för naturvård är rättvis, klargörande och transparent?*
- *Motivera gärna varför dagens information är bra eller behöver förbättras.*
- *Vad tycker ni om en mer detaljerad redovisning av stiftets skyddade skogar som inkluderar ålder, trädslag, naturvärden och där skyddet går att följa över tid?*

Era svar och kommentarer:

3 a

Vi anser att förslaget är rimligt som ett första steg som på sikt byggs upp av högre målsättningar. Vi förutsätter att andelen 20 % avsättning av mark för skydd av biologisk mångfald och klimatåtgärder för uppnående 2030, som Enander har skrivit fram, handlar om det nationella perspektivet. Vi tolkar det som att det finns utrymme för lokala och regionala variationer, inom den nationella målsättningen, beroende på vilka förutsättningar som råder. Detta kräver dock en starkare central styrning och uppföljning av målen.

3 b

Nej, här finns sannolikt mer att önska i form av öppenhet och jämförbar statistisk mellan olika år och olika stift.

3 c

En förtroendevald saknar ofta djup fackkunskap inom alla de områden som Svenska kyrkan har att hantera. Vi skiljer oss åt i bakgrund, erfarenhet och intresse och så måste det få vara. När det gäller den skogliga kompetensen framträder det särskilt tydligt. Beslutsfattande bygger på tillit och förtroende inför den specialistkompetens som finns i tjänstepersonsleden. Hanteringen av Enanders skogsutredning från vissa håll inom egendomsförvaltningarna har dock orsakat en förtroendeklyfta. Därför behöver redovisningarna bli mer transparanta och lättförståeliga.

3 d

Det vore en utveckling i rätt riktning. Det skulle ge bättre möjligheter till uppföljning för oss förtroendevalda.

4. Våra ståndpunkter och frågor om en hållbar avverkningsnivå över tid

Naturskyddsföreningen i Småland anser att uttaget av skogsråvara måste vara hållbart över tid. Dessutom måste det finnas marginaler för att möta oväntade händelser som kraftiga stormar eller omfattande insektsangrepp.

- *Känner ni till att egendomsförvaltningens uppgifter om avverkningsnivån bygger på tillväxten på all produktiv skogsmark, vilket inkluderar hänsyn, frivilliga avsättningar och formella naturreservat som förvaltas av andra?*
- *Hur ser ni på detta sätt att räkna? Har ni förslag på åtgärder som ökar transparensen kring hur mycket skog som avverkas i förhållande till tillgänglig tillväxt på brukad areal?*
- *Hur vill ni säkra en hållbar avverkningsnivå över längre tid, så att kortsiktiga beslut idag inte drabbar kommande mandatperioder?*

Era svar och kommentarer:

4 a

Den redovisning som lämnas till fullmäktige och stiftsstyrelsen är ofta summarisk och på en annan detaljnivå. Vi har inte förrän nu haft anledning att ifrågasätta den redovisning som vi fått. Det här är dock en fråga som egendomsnämnden i första hand hanterar.

4 b

Det vore självklart önskvärt med en redovisning med mått som speglar viktiga och riktiga förhållanden. Annars blir det omöjligt att fatta rätt beslut. Vi vill ha mått som går att jämföra mellan olika år och olika stift. Dessa mått bör tas fram av verksamheten i nära dialog med oss förtroendevalda.

4 c

Vi menar att den mångfald av brukningsmetoder som föreslås av Enander är rimlig och innebär att kyrkans förvaltning successivt växlar över till en mer hållbar modell. Ökade omloppstider är positivt ur flera aspekter, bland annat för den biologiska mångfalden och för skogens värde på längre sikt. Även mängden kol som binds ökas. Vad gäller trakthyggesbruk så kan det finnas skäl att i framtiden minska förekomsten av dessa. Även om omställningen till naturnära skogsbruk och ökade omloppstider inledningsvis leder till minskade intäkter kommer det sannolikt att öka värdet på skogen i flera avseenden på längre sikt. Vi menar att den utvecklingen är önskvärd och tror att den leder till högre hållbarhet såväl för skogen, klimatet som kyrkans ekonomi.

5. Våra ståndpunkter och frågor om skogen och klimatet

Naturskyddsföreningen i Småland menar att en av de viktigaste klimatinsatserna som Svenska kyrkan kan göra, är att minska avverkningarna, låta skogarna bli äldre och öka

antalet större träd. En sådan inriktning ökar även andelen framtida timmer, vilket i sin tur kan lagras i byggnader, möbler och andra långlivade produkter.

- *Instämmer ni i slutsatsen att uppgifterna i prästlönetillgångarnas årsredovisningar om nettoinlagring av koldioxid i skogen är överdrivna?*
- *Om inte, på vilket vis är det fel att jämföra skogsbruksplanernas virkesförråd med årsredovisningarnas uppgifter om den årligt inlagrade mängden koldioxid?*
- *Vill ni anpassa de kommande årens avverkningar, så att de äldre skogarnas virkesförråd faktiskt ökar och fungerar som en välbehövlig kolsänka?*
- *Hur ser ni på möjligheten att på sikt öka andelen avverkat timmer och på så vis öka intäkterna och samtidigt bidra till att en större andel från stiftets skogar används i långlivade träprodukter?*

Era svar och kommentarer:

5 a

Det går inte att bortse från att det finns frågetecken i årsredovisningarna. För att kunna ta ställning krävs en oberoende granskning. Här vilar även ett ansvar på stiftets revisorer att materialet är korrekt och att rätt frågor ställs i samband med revisionen.

5 b

Se ovan. Även här hänvisar vi till en oberoende granskning.

5 c

Ja, det är vår ambition. Det rimmar väl med Skogsutredningens förslag och intentioner.

5 d

Vi tror att skogsutredningens förslag, om de genomförs, kommer att leda i den riktningen. Det ser vi som önskvärt.

6. Stärk Våra ståndpunkter och frågor om egendomsnämndernas roll

Vår preliminära uppfattning är, som utomstående lekmän, att det är nödvändigt att stärka egendomsnämndernas kompetens och förbättra dagens beslutsunderlag så att dessa tydligt visar hur stiftets skogsinnehav utvecklas över tid.

- *Anser er nomineringsgrupp att dagens insyn för egendomsnämndens ledamöter över hur stiftets skogar förvaltas är tillräcklig?*
- *Hur ser ni på att viktiga underlag till egendomsnämnden har innehållit fel?*
- *Har ni förtroende för de granskningar som stiftets revisorer utför?*

Era svar och kommentarer:

6 a

Nej. Vi har vidare konstaterat att utrymmet för nämndens ledamöter att påverka är litet, främst på grund av frågornas komplexitet och föredragande tjänstepersoners starka ställning. Det har också förekommit brister i den formella demokratiska hanteringen i nämnden. Det är orimligt på denna nivå.

6 b

Det är inte acceptabelt. Alla beslutsmaterial ska vara relevanta, korrekta och begripliga. Här måste vi som förtroendevalda våga ställa krav på materialet och ifrågasätta detsamma.

6 c

Revisionen är oerhört viktig i en gemensamt finansierad verksamhet. Förtroendet och tilliten till revisionen får inte rubbas. Därför krävs det att revisionen genomförs oberoende och självständigt. Vi kan konstatera att det även här finns frågetecken som behöver rätas ut och berättigade frågor som måste besvaras.

För frågor och mer information:

Kontakta Per Jiborn, skogsansvarig i Naturskyddsföreningen i Kalmar län
073 - 374 59 95 eller per@reslust.org